

СРПСКИ ИСТОРИЈСКИ ИНСТИТУТ
Л. Бр. 2817/4
П. Бр. 2744

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

таб. 3 1/2

ПОВРЕМЕНИ СПИС
ЗА СЛОВЕНСКУ ФИЛОЛОГИЈУ И ЛИНГВИСТИКУ

УРЕЂУЈЕ

А. БЕЛИЋ

УЗ

СТАЛНУ САРАДЊУ

г. г. А. МЕЈЕ-А, проф. Collège de France, А. СТОЈИЋЕВИЋА, проф. Унив. у
Љубљани, К. ЊИЧА, проф. Унив. у Кракову, Љ. СТОЈАНОВИЋА, акад. у
Београду, М. РЕШЕТАРА, проф. Унив. у Загребу, О. ХУЈЕРА, проф. Унив.
у Прагу, Р. НАХТИГАЛА, проф. Унив. у Љубљани, СТ. ИВШИЋА, проф.
Унив. у Загребу, СТ. М. КУЉБАКИНА, проф. Унив. у Београду, ФР. ИЛЕШИЋА,
проф. Унив. у Загребу, ФР. РАМОВИЋА, проф. Унив. у Љубљани и Х. БАРИЋА,
проф. Унив. у Београду.

Ова је књига дигресијом припремана.

КНИГА IV.

Подвлачио речи *Св. Марковљев*

Исписивао речи *2. Јашић*

Листићи проверени и сређени по реду текста.

Број листића: $119 - 9 = 110$

Београд, *26-III* - 19*49* год.

Евидентичар

Милан Бајевић

БЕОГРАД, 1924.

могло быть только до конца 9 вѣка по Р. Х. Въ это время мадьяры были сосѣдями осетинъ на сѣверномъ Кавказѣ, въ степной полосѣ. Это была въ ту пору область вліянія хазарской культуры, а хазары въ свою очередь находились въ живомъ культурномъ и торговомъ обмѣнѣ съ арабами. Наконецъ, сами арабы были подчинены сильному иранскому культурному вліянію. Всѣ эти данныя заводятъ насъ опять таки на востокъ, къ древнимъ азиатскимъ культурамъ. Если бы мы знали языкъ гунновъ, принесшихъ съ Далекаго Востока отраженія восточно-азиатскихъ культуръ, а также языки аваръ и многочисленныхъ тюркскихъ народовъ, устремившихся на южнорусскія равнины послѣ гунновъ, то, вѣроятно, ключъ къ загадкѣ былъ бы найденъ. Теперь же, — можно сказать, навѣрное, — онъ утерянъ навсегда.

А. Погодинъ.

4. Trojezični rečnik Gregorija Vidali.¹

Priobčuje Miroslav Premrou.

Pri svojih studijah v rimskem arhivu veroplodničinega zbora (s. Congregatio de Propaganda fide) sem naletel na dva dokumenta, ki jih niže priobčujem, s to-le vsebino:

I. Oktobra meseca g. 1628. se je obrnil Gregorij Vidali, svečenik Hvarski (Dalmacija), do papeža,² da mu omogoči obelodaniti tiskom njegov rečnik, potem ko je že 5. septembra predložil veroplodničinemu zboru v Rimu svoj „Dizionario delle tre lingue overo esplicatione della lingua latina in quanti modi si possi fare con la lingua illirica, et taliano con la declinatione di nomi et verbi“, to je „Rečnik treh jezikov ali razlaganje latinskega jezika v kolikor oblikah se može zvršiti z ilirskim jezikom, in italijanski z deklinacijo imen i glagolov“. Piše dalje isti Vidali, da mu je veroplodnica naložila, da dodáj i

¹ O njem nima nič: a) Gliubich S. v Dizionario biografico degli uomini illustri nella Dalmazia. Vienna. 1856. — b) Vodnik Branko: Povijest hrvatske književnosti. Zagreb. 1913. I. — c) Šafařík P. I: Gesch. der illirischen u. kroatischen Literatur. Prag. 1865, in takisto ne I. V. Jagić v ruski pisani knjigi: Enciklopedija slavjanskoj filologiji. St. Peterburg. 1910.

² Urban VIII. od 6. VIII. 1623 — 29. VII. 1644.

glagolsko i ćirilsko azbuko, in kar se dostaje natiska, da mora sam preskrbeti papir in plačati tiskovne troške, koji bi znašali 3040³ za 1500 primerov. Delo sestoji iz 800 pol. Teh troškov pa on ne zmore. Zategavoljo se obrača do papeža za pomoč, da mu nakloni v Rimu kako službo, s ktere dohodki bi kril troške ter obdelal svoje delo do popolnosti.

To prošnjo so odstopili veroplodnici na roké njenega tajnika, Frančiška Jngoli,⁴ ter so o njej razpravljali v sednici od 11. X. 1628., v kateri je Il. Veroplodnični zbor priporočil prošnjika kardinalu Millini,⁵ da mu preskrbi kako kapelanijo v naznačeni namen.

To je vse kar sem našel v veroplodničinemu arhivu ter nudim to javnosti, da se kaj zve o tem trojezičnem rečniku Gregorija Vidali i o njem samem; zakaj dosedaj nisem našel nikjer nobenih toobzirnih podatkov.

V Rimu, junija 1924.

Priloge.

I. Molba Gregorija Vidali naslovljena na papeža:

Beatissimo padre.⁶

Havendosi compiaciuta la sacra Congregazione de Propaganda fide della opera mia, a quella presentata solto li 5 di settembre prossimo passato cioè il Dictionario delle tre lingue ovvero esplicatione della lingua latina in quanti modi si possi fare con la lingua Illirica, et Taliano con la declinatione di nomi et verbi; et essendomi di ordine di quella commesso, dovessi aggiungermi li due carateri, cioè quello di S. Girolamo et quello di S. Cirillo, et circa la stampa io debbi far proviggione della carta et pagar la tiratura tantum, il che ascenderà alla summa et valuta di 3040⁷ (per opere 1500) et la opera si è di fogli 800. Il che io ben considerato, non esser possibile a me di fare. Per la qual cosa (et accio la cosa habbi il suo desiato fine) vengho humilissimamente et con ogni sommissione suplicare Sua Santità, vogli ella con la sua solita cle-

³ Ni naznačena kakovost denarja.

⁴ Frančišek Jngoli je bil prvi tajnik veroplodnice, ki je začela svoje delovanje g. 1622., pa do svoje smrti 24. IV. 1649. (Arch. Prop. fide. Congreg. parhiolari 6. f. 134.).

⁵ Millini Giangarzia, rimljan, nečak papeža Urbana VII., je postal kardinal g. 1606. ter † g. 1629. cf. G. Moroni: Dizionario di erudizione storicoecclesiastica. XLV. Veneria 1849. pg. 140—142.

⁶ cf. beležka 2.

⁷ cf. beležka 3.

mentia, et benignità (havendo riguardo alla opera tanto proficua, et salutifera per la propagatione di essa fede, et alla fatica non tanto sin' hora da me fatta, quanto a quella aggiuntami a fare beneficio universale della Natione Illirica) suffragarmi in qualche modo, overo di qualche officio qui nella città di Roma mediante l'utile del quale io potessi agiutarmi nella detta spesa, et ridurre l'opera a totale perfettione; che lo doverò con maggior fervore effettuare, et di continuo porger preci a Sua Divina Maestà per la felice prosperità di Sua Beatitudine. Quam Deus etc.

Per D. Gregorio Vidali da Liesena.⁸

foris: Alla Santità di Nostro Signore — per — D. Gregorio Vidali da Liesena.

(alia manu): All' Jngoli.⁹

Posnetek vsebine.

(manu Jngoli): die 11. 8bris 1628. Cong. 99. № 5. ter sledi besedilo kakršno je v prihodnjem listini II.

(Arch. Prop. fide. Memoriali 388. f. 319.)

II. Zapisnik veroplodnične sednice.

Roma, 1628. 11. X. Congregatio 99.

(om.)

5. Instante Gregorio Vidali Sacerdote Pharensi provideri de aliqua Capellania, ut cum illius stipendio se possit sustentare, et cum redditibus suis Patrimonialibus imprimere lexicon Illyricum ad communem Ecclesiae utilitatem; Sacra Congregatio Oratorem illustrissimo D. Cardinali Millino commendavit, ut eum de aliqua Capellania ad effectum prefatum provideri curet.

(Arch. Prop. fide. Acta s. Congreg. 6. f. 152. v).

⁸ Ta molba ni datirana, ali moremo bez dvojbe sumiti, da je napisana 11. X. 1628 ali malo prej; zakaj molbe v zbirki Memorialov so molbe sprejete kratkomašo na zapisnik kakor bi danes rekli (protokolarna molba) na dan veroplodnične sednice ali malo časa prej.

⁹ cf. beležka 4.